

یادداشت/حضرت علی اکبر؛ سیره و سیمای جوان امام حسین(ع)

حضرت علی اکبر (ع) فرزند ابی عبدالله الحسین(ع) بنا به روایتی در یازدهم شعبان، (1) سال 43 قمری در مدینه منوره دیده به جهان گشود.

Top of Form

حضرت علی اکبر؛ سیره و سیمای جوان امام حسین(ع)

حضرت علی اکبر (ع) فرزند ابی عبدالله الحسین(ع) بنا به روایتی در یازدهم شعبان، (1) سال 43 قمری در مدینه منوره دیده به جهان گشود. پدر گرامی اش امام حسین بن علی بن ابی طالب (ع) و مادر محترمه اش لیلی بنت ابی ماهله بنی عده بن مسعود ثقفی است. (2)

در کتاب اعلام النساء آمده: هَمَامَةُ، فَاضِلَةٌ، نَسَاءٌ عَصِيْبَةٌ، وَلِيٌّ تَارِيخٌ، وَوَلَادَتُهَا مَعْلُومَةٌ، هَمِچنان که آمدن او در کربلا معلوم نیست، وَ لَعَلَّهَا كَانَتْ مِثْلَ قَاهِ قَبْلِ الطِّفْلِ، بعد، شاید قبل از حیات، کربلا از دنیا رفته باشد.

در سنن شریف حضرت علی اکبر به هنگام شهادت، اختلاف است. برخی می گویند هجده ساله، برخی می گویند نهاده ساله و عده ای هم می گویند بیست و پنج ساله بود. (3) ابوالفرج اصفهانی از مغیره روایت کرد: روزی معاویه بن ابی سفیان به اطرافیان و هم نشینان خود گفت: به نظر شما سزاوارترین و شایسته ترین فرد امت به امر خلافت کیست؟ اطرافیان گفتند: جز تو کسی را سزاوارتر به امر خلافت نمی شناسیم! معاویه گفت: این چنین نیست. بلکه سزاوارترین فرد برای خلافت، علی بن الحسین(ع) است که جدش رسول خدا(ص) می باشد و در وی شجاعت و دلیری بنی هاشم، سخاوت بنی امیه و فخر و فخامت ثقفی تلف شده است. (4)

اما از این که وی از امام زین العابدین(ع)، فرزند دیگر امام حسین(ع) بزرگتر یا کوچک تر بود، اتفاقی میان مورخان و سیره نگاران نیست. روایتی از امام زین العابدین(ع) نقل شده که دلالت دارد بر این که وی از جهت سن کوچک تر از علی اکبر(ع) بود. آن حضرت فرمود: کان لی اخ یقال له علی اکبر متی قتله الناس... (5) مقبره حضرت علی اکبر علیه السلام در کربلائی معلی پایین پای اباعبدالله الحسین علیه السلام است و در سلام زیارت عاشورا منظره از علی اکبر، ابی الحسن، آقا علی اکبر علیه السلام می باشد.

امام حسین (ع) در تربیت وی و آموزش قرآن و معارف اسلامی و اطلاعات سیاسی و اجتماعی به آن جناب تلاش تبلیغی به عمل آورد و از وی یک انسان کامل و نمونه ساخت و شگفتی همگان، از جمله دشمنانشان، را در آن گنجد.

نقل است روزی علی اکبر(ع) به نزد والی مدینه رفته و از طرف پدر بزرگوارشان پیغامی را خطاب به او میبرد، در آخر والی مدینه از علی اکبر سؤال کرد نام تو چیست؟ فرمود: علی سؤال نمود نام برادرت؟ فرمود: علی آن شخص عصبانی شد، و چند بار گفت: علی، علی، « ما یُریدُ أبوک؟ » پدرت چه می خواهد، همه اش نام فرزندان را علی می گذارد، این پیغام را علی اکبر(ع) نزد اباعبدالله الحسین (ع) برد، ایشان فرمود: و الله اگر پروردگار دهها فرزند پسر به من عنایت کند نام همه ی آنها را علی می گذارم و اگر دهها فرزند دخت به من عطا نماید نام همه ی آنها را فاطمه می گذارم.

درباره شخصیت علی اکبر(ع) گفته شد، که وی جوانی خوش چهره، زیبا، خوش زبان و دلیر بود و از جهت سبب و خلق و خوی و صیاحت زخسار، شبیه ترین مردم به پیامبر اکرم(ص) بود و شجاعت و رزمندگی را از جدش علی ابن ابی طالب (ع) به ارث برده و جامع کمالات، محامد و محاسن بود. (6)

روز عاشورا وقتی اذن میدان طلبید و عازم جبهه پیکار شد، امام حسین (ع) چهره به آسمان گرفت و گفت: «اللهم اشهد علی هؤلاء القوم فقد برز الیهم غلام أشبه الناس بسهلك محمد خلقا و خلقا ه منطقا ه کنا اذا اشتقنا الیه ه هة نسک نظنا الیه...».

شجاعت و دلاوری حضرت علی اکبر(ع) و رزم آوری و بصیرت دینی و سیاسی او، در سفر کربلا بویژه در روز عاشورا تجلی کرد. سخنان و فداکاریهایش دلیل آن است. وقتی امام حسین (ع) از منزلگاه «قصر بنی مقاتل» گذشت، روی اسب چشمان او را خوابی ربود و

پس از بیداری «انا لله و انا اليه راجعون» گفت و سه بار این جمله و حمد الهی را تکرار کرد. حضرت علی اکبر (ع) وقتی سبب این حمد و استرجاع را پرسید، حضرت فرمود: در خواب دیدم سواری می گوید این کاروان به سوی مرگ می رود. پرسید: مگر ما بر حق نیستیم؟ فرمود: چرا. پس گفت: «فاننا اذن لا نبالی ان نموت محقین» پس باکی از مرگ در راه حق، نداریم!

در روز عاشورا پس از شهادت یاران امام، اولین کسی که اجازه میدان طلبید تا جان را فدای دین کند، او بود. اگر چه به میدان رفتن او بر اهل بیت و بر امام بسیار سخت بود، ولی از ایثار و روحیه جانبازی او جز این انتظار نبود. وقتی به میدان می رفت، امام حسین (ع) در سخنانی سوزناک به آستان الهی، آن قوم ناجوانمرد را که دعوت کردند ولی تیغ به رویشان کشیدند، نفرین کرد. علی اکبر چندین بار به میدان رفت و رزمهای شجاعانه ای با انبوه سپاه دشمن نمود. پس از شهادت، امام حسین (ع) صورت بر چهره خونین حضرت علی اکبر (ع) نماد ه دشمنان، با نا هم نرفت، کرد: «قتل الله قهما قتلهك...»

در روایتی به نقل از شیخ جعفر شوشتری در کتاب خصائص الحسینیه آمده است: اباعبدالله الحسین هنگامی که علی اکبر را به میدان می فرستاد، به لشکر خطاب کرد و فرمود: «یا قوم، هولاء قد برز علیهم غلام، أشبه الناس خلقاً و خلقاً و منطقاً برسول الله..... ای قوم، شما شاهد باشید، پسری را به میدان می فرستم، که شبیه ترین مردم از نظر خلق و خوی و منطق به رسول الله (ص) است بدانید هر زمان ما دلمان برای رسول الله (ص) تنگ می شد نگاه به حه ابن مسعود کنید»

امام حسین (ع) در تربیت وی و آموزش قرآن و معارف اسلامی و اطلاعات سیاسی و اجتماعی به آن جناب تلاش بلیغی به عمل آورد و از وی يك انسان کامل و نمونه ساخت ه شگفتی همگان، از جمله دشمنانشان، یاد انگیزت.

حضرت علی اکبر (ع)، نزدیکترین شهیدی است که با امام حسین «ع» دفن شده است. مدفون در بابین، مدینه، ضریح مقدس، اباعبدالله الحسین «ع»، در کربلا، معک، قار، داد. به هر روی علی اکبر (ع) در ماجرای عاشورا حضور فعال داشت و در تمام حالات در کنار پدرش امام حسین (ع) بود و با دشمنانش به سختی مبارزه می کرد. شیخ جعفر شوشتری در خصائص نقل می کند: هنگامی که اباعبدالله الحسین علیه السلام در کاروان خود حرکت به سمت کربلا می کرد، حالتی به حضرت (ع) دست داد بنام نومیه و در آن حالت مکاشفه ای برای حضرت (ع) رخ داد، از آن حالت که خارج شد استرجاع کرد: و فرمود: «انا لله و انا الیه راجعون» علی اکبر (ع) در کنار پدر بود، و می دانست امام بیهوده گلامی را به زبان نمی راند، سؤال نمود، پدرجان چرا استرجاع فرمودی؟: حضرت بلادرنگ فرمود: الان دیدم این کاروان می رود به سمت قتلگاه و مرگ درانتظار ماست، علی اکبر (ع) سؤال نمود: پدر جان مگر ما بر حق نیستیم؟ حضرت فرمود: آری ما بر حق هستیم. علی اکبر (ع) عرضه داشت: پس از مرگ باکی نداریم، گفتنی است، با این که حضرت علی اکبر (ع) به سه طایفه معروف عرب پیوند و خویشاوندی داشته است، با این حال در روز عاشورا و به هنگام نبرد با سپاهیان یزید، هیچ اشاره ای به انتسابش به بنی امیه و ثقیف نکرد، بلکه هاشمی بدون و انتساب به اهل بیت (ع) را افتخار خویش دانست و در رجزي جنب، سه د:

أنا علی بن الحسین بن علی
نحن بنو الله أهلنا لندي
أضیکم بالسفح حدی تنثني
ضرب غلام هاشم علیه
ه لا تبال، اللهم احم، عن اد
تالله لا تحکم فینا اد الدع

وی نخستین شهید بنی هاشم در روز عاشورا بود و در زیارت شهدای معروفه نیز آمده است: السلام عليك يا ابا، قتلنا، من نسا، حد سلنا. (7)

علی اکبر (ع) در نبرد روز عاشورا دویست تن از سپاه عمر سعد را در دو مرحله به هلاکت رسانید و سرانجام مرّه بن منقذ عبدي بر فرق مبارکش ضربتی زد و او را به شدت زخمی نمود. آن گاه سایر دشمنان، جرأت و جسارت پیدا کرده و به آن حضرت هجوم آوردند و ۱۰۵۰۰ آماج تیغ شمشیر ه نهك نزه ها نمودند ه مظلمانه به شهادتش رسانیدند. امام حسین (ع) در شهادتش بسیار اندوهناک و متأثر گردید و در فراقش فراوان گریست

و هنگامي که سر خونين اش را در بغل گرفت، فرمود: ولدي علي علي الدنيا بعدك العفا. (8)

ف؛ ندم علي، دنگ بعد از ته اف د اب، دننا
حضرت علي اکبر (ع)، نزديکترين شهيدی است که با امام حسين «ع» دفن شده است.
مدفن او پايين پای ضريح مقدس اباعبد الله الحسين «ع»، در کربلاي معلي قرار دارد.

د، نهشت ها:

- 1- مستدرک سفينه البحار (عل، نماز،)، ج 5، ص 388
- 2- أعلام النساء المؤمنات (محمد حسون و امّ علي مشكور)، ص 126؛ مقاتل الطالبين (ابو الفرج اصفهان،)، ص 52.
- 3- مقاتل الطالبين، ص 52؛ منتهي الآمال (شيخ عباس قمي)، ج 1، ص 373 و ص 464
- 4- الاشاد، ص 458
- 5- نسب قريش (مصعب ابن عبدالله زبيري)، ص 85، الطبقات الكبرى (محمد بن سعد زهير،)، ج 5، ص 211
- 6- منتهي الآمال، ج 1، ص 1
- 7- منتهي الآمال، ج 1، ص 375
- 8- همان

Bottom of Form